

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček, račun 13.562

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka
Din 2.—, mesečno Din 4.—,
celoletno Din 48.—, Za član-
ne Izvod Din 1.—.

Oglas po ceniku.

Telefon št. 3478.

Emil Vandervelde:

Generalna stavka...

Osnovne pripombe k stavki v Belgiji.

»Slovenec« je pisal ob priliki rudarske stavke v Belgiji, da je socialistični voditelj Vandervelde s policijo nastopil proti komunistom. Ne baš radi te laži, nego radi informacije o najnovejšem razvoju delavskega gibanja, priobčujemo zgodovinsko razlago, ki jo je podal Emil Vandervelde o tistem stavkovnem gibanju v Belgiji, katerega najnovejši akt je bil sklep belgijske rudarske strokovne organizacije za generalno stavko. — Za naše delavstvo pa bo to pouk velike važnosti, kaj pomeni organiziranost in solidarnost delavstva. Uredništvo.

Prvič po tridesetih letih, to se pravi, po viharni politični stavki leta 1902, ki je izbruhnila za doseglo splošne volilne pravice, je bila v Belgiji stavka, ali resnično povedano, je bila cela vrsta stavk, katere je meščanski tisk takoj zaznamoval kot »revolucionarne stavke«, ki so baje bile naročene od komunistične stranke in finančno podpirane od Moskve.

Če se ve, da je komunistična stranka Belgije, ki nikoli ni bila pomembna in je sedaj padla na samo enega poslanca ter je sedaj vsled »trockijanske cepitve« decimirana in zastopa le peščico proletarijata, je taka trditev nekako pripravljane meščanstva k bližajočim se volitvam.

Res je, da je tekom zadnjih mesecev komunistična agitacija v večjih mestih in industrijskih centrih precej živahna, kar se posebno izraža v raznovrstnih letakih in plakatih, in so prve dni stavke igrali komunisti precejšnjo vlogo, kar je pač povsod v nemirnih časih le vsakdanja igra komunistov. V resnici pa je imel nenaden in silen izbruh nezadovoljstva, kakor v revirjih v provinci Luksemburg, kjer so rudarji po svoji večini katoliki, tako tudi v Charleroijskih in Borinažskih premogokopih, kjer so v premoči socialisti, mnogo globlje vzroke kakor pa da je vzrok samo nekakšna površna akcija peščice komunistov, ki, kakor po navadi, hočejo v kalnem ribariti.

Tukaj hočemo dejstva kratko očrtati in so predmet zelo zanimivega poročanja Louisa Lévyssa v pariškem »Populaire« od 29. in 30. julija 1932.

— Že v maju so v Borinage v premogokopih radi tarifnih pogodb, ki so obstojale brez znatnih sprememb že od leta 1920., nastale težkoče. Po dolgih razpravah, kjer so podjetniki pokazali mnogo slabe volje, so zastopniki delavstvu naposled postavili zelo kratek rok za znižanje mezd, ki jih je predvidevala tarifna pogodba. Ali zoper to je stopilo kakšnih 8000 rudarjev v stavko z zahtevo, da morajo ostati sedanje mezde nedotaknjene. Končno pa so se rudarji vseeno podvržli disciplini strokovne organizacije in zopet prišli za delo.

Ali naenkrat je novi ravnatelj premogokopa, ki je šele pred kratkim prišel v tisti kraj, odpustil 500 stavkujočih rudarjev.

Takšne žalitve pa si rudarji v vseh revirjih niso pustili dopasti. Ni bilo potrebno proglasiti generalne stavke, ki je izbruhnila nenadno iz čustva solidarnosti po vseh revirjih v Monsu, ki se je zopet drugi dan z bliskovito naglico razširila po sosednjih krajih Centra in v premogovniku Charleroi.

V Borinagi so se že odigravali prizori, ki so spominjali na prizore v Zolajevem romanu »Germinal«. Stavkujoči rudarji so zmerjali in pretepali rudniške ravnatelje, prisilili inženirje, da so morali pozdravljati

Hočemo volitve v Delavske zbornice

Delavcem in nameščencem Jugoslavije!

Zakon o zaščiti delavcev je ustanovil Delavske zbornice kot razredna zastopstva delavcev in nameščencev.

Delavske zbornice so avtonomne delavske ustanove pod nadzorstvom ministra socialne politike in narodnega zdravja.

Delavske zbornice vodijo njihove skupščine, ki izhajajo iz volitev in upravni odbori, ki jih volijo skupščine.

Zakon določa, da se morajo volitve v Delavske zbornice vršiti vsako tretje leto. Volijo vsi zaposleni delavci in nameščenci, ki so stari 18 let.

Zakonodaja predvideva, da traja lahko mandat skupščine samo tri leta, ker želi, da bodo Delavske zbornice vsak čas barometer pravega razpoloženja delavcev in veren izraz delavskih želja.

Volitve v Delavske zbornice so se pa vršile v letih 1925 in 1926: torej v nekaterih Delavskih zbornicah pred petimi in celo pred šestimi leti.

S TEM JÉ DAVNO, PONEKOD ŽE DVAKRATNO, PREKORAČEN Z ZAKONOM PREDPISANI ROK O TRAJANJU MANDATOV.

Zakon o zaščiti delavcev je predvidel tudi pravico organiziranja delavstva in pravico obstoja njihovih strokovnih zvez. Dan na dan se vrši proces delavskega grupiranja v njihovih organizacijah. V KOLIKO BI BILI ODNOSAJI SIL MED ORGANIZACIJAMI TEKOM ENE PERIODE SPREMNENI, JE POTREBNO, DA PRIDE TO V DELAVSKI ZBORNICI DO IZRAZA, ker so strokovne organizacije nosilke volilne borbe za Delavske zbornice. Ne samo gospodarske skupine, nego tudi sindikalne smeri in struje morajo priti v Delavskih zbornicah do pravega izraza svojih stvarnih sil in do vpliva, ki ga imajo med delavstvom.

Svobodnim delavskim strokovnim organizacijam je znano, da so uprave Delavskih zbornic pravočasno podvzele korake, da se izvrše volitve v Delavske zbornice, kakor tudi to, da so potem še večkrat zahtevale razpis volitev, ali volitve od nadzorne oblasti niso bile pripuščene.

Da se delavska zakonodaja in volitve v Delavske zbornice izvrše, svobodne strokovne organizacije v sestavi »Ujedinjenog radničkog sindikalnog saveza Jugoslavije« (URSSJ)

ZAHTEVAJO OD UPRAV DELAVSKIH ZBORNIC, DA ZOPET SKLENEJO RAZPIS VOLITEV V DELAVSKE ZBORNICE, APELIRAJO NA GOSPODA MINISTRA SOCIALNE POLITIKE IN NARODNEGA ZDRAVJA, DA SKLEPE O RAZPISU VOLITEV V DELAVSKE ZBORNICE ODOBRI, DA SE BODO LAHKO ČIMPREJE RAZPISALE IN IZVEDLE; POZIVAJO DELAVCE IN NAMEŠČENCE CELE DRŽAVE, DA TE ZAHTEVE SVOBODNIH STROKOVNIH ORGANIZACIJ PODPREJO S SVOJIMI PODPISI NA PODPISNIH POLAH, KI SO JIM BILE RAZPOSLANE.

Izvršni odbor „Ujedinjenega Radničkoga Sindikalnega Saveza Jugoslavije“.

Strokovna komisija za Slovenijo kot pokrajinski odbor URSSJ, je razposlala na vse zaupnike podpisne pole s pozivom, da zbero v tovarnah, obratih, uradih in povsod, kjer je zaposleno delavstvo in nameščentstvo, podpise, da tako vse delavstvo Slovenije izreče svojo zahtevo po volitvah v Delavsko zbornico.

Sodrug! Zberite čim več podpisov! Pokaže naj delavstvo in nameščentstvo, da hoče volitve in da zahteva, da se uveljavlja zakon o zaščiti delavcev.

Strokovna komisija za Slovenijo.

rdeče zastave in se pokazati na balkonu delavskih domov. Ker črpalke niso delovale, so pustili celo, da so utonili ubogi jamski konji. Ko so prišli orožniki, so naredili stavkujoči barikade, razpeli bodočo žico in posuli cesto s črepinjami, da bi zadržali napad konjenice.

V kraju Charleroi so se dogodki razvijali kakor v času krvave stavke leta 1886. V tem kraju, kjer je komaj ena četrtnina rudarjev strokovno organizirana, poleg tega pa je mnogo inozemskih rudarjev v teh rudoko-

pih, so stopili v solidarnostno stavko tudi steklarji in kovinarji, ne da bi počakali poziva strokovne organizacije. Poleg tega pa so celih 48 ur četovale neštete majhne skupine takšnih delavcev, ki niso bili nikjer strokovno organizirani in ki so sami sebe šteli h komunistični mladini. Strahovale so te čete vsakega in vse, pred Delavskimi domovi so pretile delavcem, vdirale nasilno v tovarne in nemoteno celo oropale ravnateljev grad in ga zažgale, da je ostalo samo zidovje.

Vlada je vzela sprva precej neodločno stališče napram nenadnim in silnim nemirum. Nato se je vzdramila in je koncentrirala v stavkovnih okrajih vojaštvo in žandarmerijo. Bilo je še nekaj rokoobor, ki so zahtevale dve človeški življenji in več ranjenih.

Kakor v Charleroi in v Borinagi, tako so tudi v Centre voditelji strokovnih organizacij vzeli vodstvo gibanja v roke. Stavka se je nadaljevala disciplinirano, in ker je izbruhnila predvsem vsled nezadovoljstva in obupa, je dosegla svoj cilj.

Že nekaj mesecev sem je meščanski tisk, ki bi moral biti za marsikaj pozvan na odgovornost, pisal o nekakšnih zlorabah pri starostnem zavarovanju in delavskih podporah ter zahteval znižanje starostnega zavarovanja delavcev in delavskih podpor. Delavstvo se je balo, da bo vlada, ki se je nahajala v težkih finančnih razmerah, padla pod vpliv teh napadov in zmanjšala pokojnine in podpore.

Z druge strani pa je vlada pod vplivom agrarcev izdala načrt zakona za »revalorizacijo« žita, ki bi, kakor so priznali povzročitelji tega načrta, podražil kruh za 10 centimov pri kilogramu.

Poleg vsega pa so delovne množice z naraščajočim nemirum in odporom opazovale, kako obe zbornici z brezkončnimi debatami o jezikovnem zakonu zgubljata čas in je pri tem celo vlada pri državnih uradnikih dala primer za znižanje plač. Centralni odbor industrijskih zbornic pa je zahteval znižanje mezd, ne da bi se kjerkoli vprašalo, če je to mogoče, da bi morale in smeje mezde pasti pod eksistenčni minimum.

Kratko: Nedotakljivost socialnih zakonov, posebno starostnega zavarovanja in brezposelnega delavskega zavarovanja (istotako kakor dajanje podpor nezavarovanim brezposelnim); ukinitve davčnega načrta na kruh; ustavitve znižavanja mezd pod eksistenčni minimum — to so bile zahteve krajevnih strokovnih organizacij.

Te zahteve je pa nekako istočasno formulirala strokovna komisija in centralni svet belgijske delavske stranke v imenu stavkujočih in jih predložila parlamentu ter »paritetni komisiji« industrijev.

Ker je bila stavka povsod v naraščanju, so te predloge stavili z vso odločnostjo.

Zakonski načrt o davkih na kruh, ki se je ravno obravnaval v komisiji senatorjev, je bil odložen za nedoločen čas, kar je pomenilo, da je za vselej pokopan.

Minister za dela je svečano izjavil, da je starostno zavarovanje nedotakljivo in da se statut o brezposelnem zavarovanju brez predhodnega razgovora z zastopniki delavskih strokovnih organizacij ne bo spreminjal.

In v parlamentu sta se izjavila vodja liberalov, Deveze, in valonski krščansko-demokratski poslanec Bodart iz Charleroi, popolnoma sporazumno z interpelacijo pri strašnem molku srednjih grup, da ni več govora o tem, da bi se že itak zelo nizke mezde smeje še znižati. Pozvali so vlado, ki je ta poziv sprejela, da mora z vso moralno avtoriteto vplivati na to, da se zahtevam stavkujočega delavstva ugotovi.

Dan nato je sklenila paritetna delavska komisija za premogokope, da se sedanje mezde do 1. novembra ne bodo znižale in tajnik strokovne organizacije rudarjev je izjavil, da je cilj stavke dosežen.

Z druge strani je ukinita paritet-

na deželna komisija za metalurgično industrijo glasom kol. pogodbe na 5% dovoljeno znižanje mezd.

Ta pogodba je bila namreč 14 dni poprej podpisana in tudi druge industrije so isto sklenile. Znižanje mezd je bilo preprečeno.

Strokovna komisija in generalni svet belgijske delavske stranke, ki sta se takoj sestala, sta izjavila, da je zmaga popolna in pozvala stavkujoče, da se naj sledeči ponedeljek delo zopet začne.

Ta parola se je od vseh strokovnih organizacij, ki so stopile v simpatijsko stavko, posebno pa kovinarske, točno izvršila.

Ni pa bilo tako pri rudarjih, ki so v Limburgu in Hennegau sklenili predložiti nove, po svojem bistvu vsekakor upravičene zahteve: Novo ureditev mezd, ker so gotove kategorije zelo mizerno plačane in izločitev cen premoga iz indeksa.

Tako se je nadaljevala stavka, ki je po treh tednih zgubila svoj, v gotovi meri podčrtan političen značaj, kot lokalna stavka, katere tudi komunistična demonstracija 1. avgusta, ki je bila že davno prej napovedana, ni mogla spraviti iz svojega tira.

Sodrug belgijske delavske stranke so naredili bilanco, pregledali aktivna in pasiva treh dokaj razburljivih tednov in našli:

Aktivna kaže pomembno dejstvo, da v državi, kakor je Belgija, kjer obsega proletarijat večji del prebivalstva, kjer ne more obstati nobena vlada brez sodelovanja proletarijata, popolnoma zadostuje, če se 100 tisoč do skrajnosti vznevoljenih delavcev upre in pokaže zobe. Podjetniški napad na mezde in na »socialiste« se v takih slučajih takoj zlomi. Vlado in parlamentarno večino se pa prisili, da zahteve kartela (Strokovne komisije) socialističnih strokovnih organizacij in krščansko-socialnih grup (v težki industriji sicer maloštevilne) izvrši.

In da je bila stavka junija—julija velika zmaga belgijskega proletarijata, zelo velika zmaga, se bo šele pokazalo, ko bodo vse njene posledice začele delovati.

Vkljub temu, da je bilanca te stavke in zmage tako svetla, se ne moremo vzdržati, da ne bi knjižili v bilanci tudi pasive te akcije, ki je nastala brez volje strokovnih vodstev.

Sicer ni ta pasiva tako pomembna, kakor pišejo časnikarske race meščanskih listov, češ, da so bili socialisti od komunistov preplavljeni, da so bili socialisti od komunistov v Delavskih domovih dobesedno oblegani itd. itd. Divja stavka ni nastala, ker je vodstvo strokovnih organizacij takoj z akcijo krenilo na pravo pot in jo disciplinirano vodilo.

Povedati pa moramo, da daleč ni res, da bi obstajala komunistična zarota, kakor jo hoče pokazati državno pravdnštvo in si domišljuje policija. Komunisti so pač radi splošnega nezadovoljstva in jeze trenutno dobili nekaj pristašev, predvsem strokovno neorganizirano delavstvo, ki, kakor v vseh državah, skače z ene fronte na drugo fronto, kakor jim najbolje prija in so v borbah za delavske koristi docela nezanesljivi. Tako neorganizirano delavstvo je kakor ogenj iz slame, ki vzplamti in takoj pogasne.

Ali med mladino belgijskega proletarijata so se pojavile pritožbe, in ne brez ostrosti, češ, da strokovna vodstva niso imela dovolj inicijative v akciji in da so po izbruhu stavke strokovne organizacije takorekoč finančno preveč trpele. Ta zmaga je bila sicer preveč lahko dobljena in bi se s tem ne smeli zadovoljiti. Zahtevati bi morali več, ker je bil čas zato ugoden in prednost, ki so jo imeli stavkujoči, bi morali bolje izrabiti ter po celi državi napovedati generalno stavko. In konec te kritike je, da zahteva mladina pomladitev kadra, ter postaja preveč oportunistična v svojem revolucionarnem stremjenju, kar ni nič koristnega za delavsko gibanje.

V tej kritiki je sicer mnogo, kar se da sprejeti, le take zahteve realizirati brez trdne podlage se ne sme. Res pa je tudi, da je nemogoče, da bi 300.000 brezposelnih lahko izvojevalo zmagovalno stavko. Če bi se tako generalna stavka izvršila mirno, bi do ničesar važnega ne privedla, če bi pa nastopila nasilno, bi bila zdrobljena.

Ali slabo pozna belgijsko delavsko stranko tisti, ki misli, da se ne posluži vsega in ne stori vse, da iz akcij izide neokrnjena: Predvsem, da so množice v socialistični stranki vedno manj pripravljene za politiko kompromisov in reformistično sodelovanje z meščanskimi strankami.

vedence ter je naprošen, da mednarodni urad dela kakor tudi mednarodni kmetiški institut dasta komisiji večšakov na razpolago potrebno tehnično pomoč svojih instanc, kolikor ji bo po mnenju komisije potrebna, razvidimo iz tega, kako silno so že zapletene priprave za to svetovno gospodarsko konferenco!

Neglede na posameznosti sklepopov o medsebojnem zastopanju in pripravljanju konference, ostane po najnovejših objavah urada dela končno za delavstvo le še eno važ-

no dejstvo, da je odbor, ki ga je izvolil svet Društva narodov na svoji seji dne 19. julija, prepustil vabilo mednarodnega urada dela večšakov, to je, dotični lausanski komisiji. S tem je torej zagotovljeno, da dobi delavstvo tudi tukaj, če jo sploh dobi, pozno pravico do besede, to je, takrat, ko bodo že sklenjene najvažnejše odločitve in priprave za konferenco. Udeležba delavstva bo tedaj brez pomena, če jo tudi konferenca, oziroma nje komisije sploh priznajo.

Koncentracija delavskega strokovnega tiska

Nekaj časa sem so na jugu vstajali, kakor iz zemlje priklicani, raznovrstni strokovni lističi. Vsaka stroka, oziroma strokovna centrala je ustanovila in izdajala svoj strokovni list. In vsi ti listi so bili majhni, izhajali so po enkrat mesečno, nekateri tudi dvakrat, a vsebinsko so bili istotako majhni, kakor po obliki. In ni čuda; kaj se pa naj napiše v majhnem listu, ki izgleda, kakor trenuten meteor, in kako se naj napiše, če ni kam? Bahati se z listom, češ, naša organizacija ima svoj list itd., je prazno, celo smešno in poleg tega sega globoko v blagajno strokovne organizacije, v katero se stekajo itak skromni zneski — članarina.

Naša vrhovna strokovna centrala »Ujedinjeni Radnički Sindikalni Savez Jugoslavije«, je o tem nenavadnem pojavu razpravljal in rešil, da se z meteorji v delavskem strokovnem časopisju mora prenehati. Sile naše je treba koncentrirati, a ne jih razdvajati. Med strokovnimi organizacijami amsterdamskega pravca je treba kolektivnosti v mišljenju in v praksi, treba solidarno gledati drug na drugega, ne pa se razdvajati.

Naš strokovni pokret kot celota sestoji iz 30.000 organiziranih delavcev. Ta celota ima 33 oddelkov, da se tako izrazimo, t. j. strokovnih organizacij, med katerimi so moči od 3000 do 4000 članov in potem take, ki imajo le nekaj stotin članov.

Med nami so jezikovne težkoče, ker ni enotnega književnega jezika. To pa seveda ni vzrok, da bi morali biti zato številni strokovni časopisi. Za Slovenijo je dovolj en sam strokovni list, to je »Delavec«. Za Hrvaško in Dalmacijo list z latinico,

to je »Radničke Novine« v Zagrebu. Za oblasti s cirilico pa »Radničke Novine« v Beogradu. Tako lahko ti trije listi zadovoljijo vseh 30.000 organiziranih delavcev in učijo vse kot »MI«, kot eden o vseh dolžnostih, pravicah vsega proletarijata in o specijalnih zadevah te ali one stroke, te ali one organizacije.

Ko bo pa teh 30.000 sedanjih članov še pridobilo dvakrat 30.000, da bomo šteli in imeli 90.000 članov — to število bi v Jugoslaviji najmanj morali imeti — potem pa bo možnost in potreba po posameznih strokovnih listih resnična in se bodo izdajali.

Tako je bilo mnenje URSSJ in tako je tudi mnenje vseh Pokrajinskih odborov URSSJ.

Prva centrala, takorekoč jedro strokovnega gibanja, kovinarji, je na svojem plenumu rekla:

»Savez Metalških Radnika Jugoslavije« sprejema sklep najvišje centralne, URSSJ-a, in določa za svoje podružnice in oblastne odbore in za vse članstvo SMRJ, da so zanje obligatni strokovni listi:

»Radničke Novine« beograjske — za vse člane, ki čitajo cirilico;

»Radničke Novine« zagrebške — za vse člane, ki čitajo latinico;

»Delavec« ljubljanski — za vse sodruge, ki govore slovenski jezik.

»Savez Metalških Radnika Jugoslavije« je prvi izvršil sklep URSSJ, sledile mu bodo druge centrale. Oblastni odbori in podružnice v Sloveniji naj svojim centralam, če bi se obotavljale, ta sklep URSSJ predložijo in zahtevajo njega izvršitev. Ker tako se ne bo razmetaval denar in koncentracija, velik MI, bo imela svojo besedo.

Sodelovanje delavstva pri obravnavanju mednarodnih problemov.

(Po IGB.) Že vedno — zlasti pa v zadnjih letih — se je poizkušalo ob prireditvah izrednih mednarodnih konferenc, društvo narodov, mednarodni urad dela — in s tem delavstvo! — popolnoma izključiti od takih razgovorov. Kljub temu, da je bila na zadnji mednarodni konferenci dela sprejeta na primer resolucija, ki izrecno zahteva, da se (z ozirom na lausansko konferenco) povabita Društvo narodov in Mednarodni urad dela (to je delavstvo), da bosta sodelovala pri tej za gospodarsko svetovno krizo tako važni konferenci, delavstvo vendar ni bilo na konferenci ne direktno in ne indirektno zastopano, čeprav je predlagalo že pred desetimi leti, da je rešitev reparacij edino na tak način mogoča, kakor si ga je konferenca nadela prvotno.

Tudi pri sklicevanju svetovne gospodarske konference je komaj uspelo, da se bo vršila v okviru Društva narodov in mednarodnega urada dela, dasi je izšla iniciativa iz teh dveh korporacij.

Že dne 21. maja t. l. je svet Društva narodov obravnaval resolucijo konference dela, ki je bila sprejeta na predlog delavskih zastopnikov Jouhauxa, Mertensa in Schürcha, ter sklenil, da jo predloži bodočemu zborovanju (dne 26. septembra) Društvu narodov. Na seji dne 15. julija je bil potem svet Društva narodov obveščen, da se je lausanska konferenca izrekla za svetovno gospodarsko konferenco, ter da je svetu naročila, da jo skliče. Svet Društva narodov je temu naročilu jako rad ustregel, pri čemer — to

moramo še poudariti — se je upoštevala iniciativa sveta, ki jo je izprožil na pobudo Mednarodnega urada dela.

Kakšen je pa sedaj stvarni položaj zastopstva delavstva, do katerega ima pravico že iz kulantnosti, pri organizaciji te konference? Na omenjeni seji 15. julija je opozarjal H. B. Buttler, direktor Mednarodnega urada dela, izrecno na opravičenost delavskega zastopstva, češ, da je slabo znamenje za uspeh začetega dela, če bi se na njej ne oziralo na mnenje onih, ki so po svetovni krizi najbolj prizadeti, ter se njih zastopniki ne bi pritegnili k sodelovanju: »Važno je, da se vse, ki imajo direkten delež na produkciji, bodisi kot podjetniki, bodisi kot delavci, pritegne k sodelovanju.« Izrekel se je za to, da naj bodo že v strokovnjaški komisiji, ki bo poslovala pred konferenco, zastopani delodajalci in delavci. Mednarodni urad dela, da olajša delo Društva narodov, je predlagal takoj v to pripravljeno komisijo zastopnike Jouhauxa, Oersteda in Weigerta.

Poleg »komisije večšakov«, ki jo je sklenila lausanska konferenca, dela na pripravah svetovne gospodarske konference tudi poseben odbor Društva narodov. Komisija večšakov in odbor Društva narodov morata delati sporazumno, ker naj svoječasno podata poročilo svetu Društva narodov. Če še omenimo, da je predsednik pripravljalega odbora Društva narodov povabljen, da pošlje v podkomisije večšakov po tri gospodarske in finančne iz-

Lovro Jakomin:

Javne Borze dela.

Nova naredba in nova pragmatika za uslužbence Javnih borz dela.

(Konec)

Pragmatika za uslužbence JBD predvideva 3 kategorije uradnikov, eno kategorijo poduradnikov in slugge. Za kategorijo A je treba fakultetno (visokošolsko) izobrazbo; za B srednješolsko z maturo; za C 4 razrede srednje in za D (poduradnike) 2 razrede srednješolske izobrazbe. Vsak uslužbenec postane stalnim šele po dveh letih in ko napravi predpisane izpite. Za začetnike je naslednja mesečna plača:

Kategorija:	A	B	C	D	E
mesečna plača Din	1125	900	704	600	500

Stalni uslužbenci po napravljanih izpiti prejema na mesec in po službenih letih kakor sledi:

Služb. leta	Kategorija				
	A	B	C	D	E
2	2250	1800	1200	960	800
4	2812	2250	1500	1200	1000
10	3750	3000	2000	1600	1335
20	5250	4200	2800	2238	1865
30	6656	5250	3500	2802	2335

(Napredovanje in povišanje plače se vrši vsaki 2 leti, česar pa ne navajam.)

Od te plače se odtrguje za fond prisilnega štedenja 2%. Predvidena je tudi 13. plača, katere pa uslužbenec nikdar ne prejme, ker gre tudi v imenovani fond. Kako in zakaj se bodo uporabljala sredstva tega fonda, bo predvidel poseben pravilnik. Kdaj izide ta pravilnik, se ne ve. Poleg navedenih plač pa prejema še fi JBD še po Din 500 in še fi podružnic mesečno po Din 300 kot posebno doklado.

Minister pa je s posebno naredbo odredil, da prejema predsednik centralnega odbora funkcijski honorar mesečno po Din 3000 in za vsa-

ko sejo, sejnino 125 Din. Predstavniki glavne kontrole funkcijski honorar mesečno Din 1000.— Predsedniki upravnih odborov pa prejema mesečno po Din 1000 in 400, odnosno Din 500 na sejinah. (Vsak teden so namreč seje.) Člani ravnateljstva prejema Din 100 sejnine, dočim člani upravnih odborov ne prejema nikake sejnine, ker je ta funkcija častnega značaja.

Kaj je razvidno iz gornjih določil pragmatike? Za vse kategorije se zahteva višja ali srednješolska izobrazba. Pri tem načinu ne bo mogel priti v službo k JBD noben manualni delavec, vsaj za uradnika ne, pa če ima še ne vem koliko let praktičnega socialnopolitičnega dela za seboj v delavskem pokretu. Mi smo vedno trdili, da bodo Borze dela uspešno vodene ravno od onih strokovničarjev, manualcev, ki so imeli leta in leta opravka z delavskimi vprašanji v delavskih strokovnih organizacijah.

Začetne plače so tako nizke zlasti v kategorijah: C, D, E, da niti zdaleka ne dosegajo eksistenčnega minimuma. Kaj naj počne uslužbenec s 500, 600 in 700 dinarji. Pravzaprav siromašni uslužbenec ne more priti tu v poštev! Kdo mu bo pa doplačeval celih 5 let k njegovemu preživljanju? To zmore le oni, ki ima bogate starše ali sorodnike. Poleg tega pa, kar sem pozabil omeniti, zahteva pragmatika od vsakega uslužbenca, da položi kavcijo v višini 5000 do 15.000 dinarjev!

Vendar bi bilo bolj primerno že odpočetka omogočiti usluž-

